

Teknas innspill til Stortingets behandling av Representantforslag 18S (2023–2024) om fornyelse av karriereveiledningen i skolen.

Tekna takker for muligheten til å gi skriftlig innspill til behandlingen av forslag om fornyelse av karriereveiledning i skolen. Tekna representerer over 104 000 medlemmer med master eller mer innen tekniske og naturvitenskapelige fagområder.

Vårt innspill er knyttet til karriereveiledning og ikke opp mot den sosialpedagogiske rådgivningen. Tekna mener dette er to oppgaver som i større grad må skilles.

Vi viser til vårt innspill¹ til regjeringens arbeid med stortingsmeldingen om en mer praktisk og variert skole, samt vårt innspill² til Stortingets behandling av representantforslag om realfagsrekruttering.

Vi er svært bekymret over en stadig svakere rekruttering til høyere realfaglig utdanning og vi er bekymret for en utvikling hvor stadig færre velger fordypning i realfag på videregående skole.

I fremtiden vil det være stort behov for realfagskompetanse – det er svært mange av de nasjonale utfordringer, innen eksempelvis helse, IKT, natur og klima og innen samfunnssikkerhet og beredskap som skal løses av personer med interesse for og høyere utdanning innen teknologi og naturvitenskap.

Tekna er derfor svært opptatt av at elever tidlig blir forespeilet alle de spennende muligheter, både personlig og faglig, som ligger i en karriere basert på realfag. Å mobilisere interessen for realfag gjennom hele utdanningsløpet er nødvendig.

Tekna ønsker et krafttak og en reell satsning på realfag fra barnehage og ut i arbeidslivet.

Dette kan skje gjennom en mer arbeidslivstilknyttet undervisning, gjennom bruk av rollemodellordningen, vitensentrene og en rekke andre tiltak som ligger i skjæringspunktet mellom skole og arbeidsliv. Samtidig ser vi et stort behov for å få en bedre karriereveiledning i skolen.

¹ <https://www.tekna.no/meninger/horingsuttalelser/2023/innspill-til-stortingsmelding--praktisk-og-variert-skole/>

² <https://www.tekna.no/globalassets/filer/politikkdokumenter/horingsdokumenter/2023/20230409-r-forslag-om-en-realfagsstrategi-for-a-fremme-utvikling-av-realfagskompetanse-og-rekruttering-av-realfagskandidater-til-utdanning-og-arbeidsliv.pdf>

Tekna er derfor enig i at det er behov for tiltak som sikrer karriereveiledernes kompetanse og kapasitet – et løft for rådgivningstjenesten.

Tekna deler HK-direktoratet sin argumentasjon for behov for forskriftshjemmel om rådgivning. En forskrift kan bidra til å tydeliggjøre hva rådgivningen om karriereveiledning skal inneholde og gi av utbytte. Etter Teknas syn bør man videreføre forskriftshjemmelen for å sikre kvaliteten på karriereveiledningen og et likeverdig tilbud til alle elever, uavhengig av landsdel. Tekna støtter NHOs forslag om å videreføre og utvide dagens hjemmel til å omfatte behovet i arbeidslivet generelt, og behovet for lokalt arbeidsliv spesielt.

Tekna mener at det er behov for en forskriftshjemmel om rådgivning.

Kommentarer til forslagene:

Forslag 1:

Stortinget ber regjeringen utrede hvordan ansvaret for rådgivnings- og karriereveiledningstjenesten for hele skoleløpet kan samles og koordineres bedre, og hvordan samarbeidet mellom karriereveiledningen, Nav og arbeids- og næringsliv kan styrkes.

Etter Teknas syn er en godt kvalifisert rådgivningstjeneste i skolen et viktig ledd i arbeidet med å skape motivasjon for videre skolegang og hjelpe elevene i deres yrkesvalg. Den foreliggende rapporten til forsknings- og utviklingsprosjektet «[Nye ambisjoner for karriereveiledning i skolen](#)», som er gjennomført på oppdrag fra HK-direktoratet, skisserer opp et godt utgangspunkt for videreutviklingen av karriereveiledningen.

Etter Teknas syn bør karriereveiledningen være en mer sentral del av skolens planapparat og inngå i skolens kjernevirksomhet.

Etter Teknas syn er det særlig viktig at det legges til rette for at rådgiverne i større grad enn i dag kan trekke inn ressurser som finnes utenfor skolen i sitt daglige arbeid, slik at ungdom kan få råd basert på muligheter og behov i det norske arbeidsmarkedet.

Tekna mener at karriereveilederne må ha innsikt i det norske arbeidslivet.

Forslag 2:

Stortinget ber regjeringen vurdere om karriereveileder skal være en egen stillingskategori i skolen, og tydeliggjøre kravene om rådgiverrelevant utdanning og kompetanse for å være rådgiver i skolen, for eksempel i henhold til anbefalingene utarbeidet av Utdanningsdirektoratet.

Tekna mener det er en stor utfordring at karriereveiledning er et fagfelt uten konkrete beskrivelser av hva innholdet i karriereveiledningen i skolen skal eller bør være. Etter Teknas syn må dette konkretiseres for å sikre en bedre operasjonalisering av oppdraget slik at frafallet og omvalgene i videregående fortsetter å gå ned.

Tekna mener at det må stilles formelle krav til kompetanse i karriereveiledning i skolen.

Tekna mener at det må være et minstekrav om formell utdanning, og kompetanseheving må inngå i en langsiktig prioritering av karriereveiledningen i skolen.

Forslag 3:

Stortinget ber regjeringen styrke og videreutvikle videreutdanningstilbudet for dem som jobber med karriereveiledning i skolen.

De som jobber med karriereveiledning, bør få tilbud om relevant etter- og videreutdanning slik at samtlige kan imøtekomme det aktuelle behovet for kompetanse om karriereveiledning. Videre bør det stilles krav til formell kompetanse i karriereveiledning når det ansettes nye rådgivere som skal ha ansvar for karriereveiledning i skolen. Dersom skolen ansetter personale uten den formelle kompetansen, bør det være et krav om å tilegne seg dette innen rimelig tid. Dette må arbeidsgiver ha ansvaret for å legge til rette for.

Tekna støtter forslagstiller i behovet for en styrking og videreutvikling av etter- og videreutdanningstilbudet for dem som jobber med karriereutvikling i skolen.

Forslag 4:

Stortinget ber regjeringen sikre at ungdomsskoler i områder med en høy innvandrerandel har tilstrekkelig tilgang på minoritetsrådgivere.

Tekna mener det er viktig med god kapasitet av minoritetsrådgivere.